

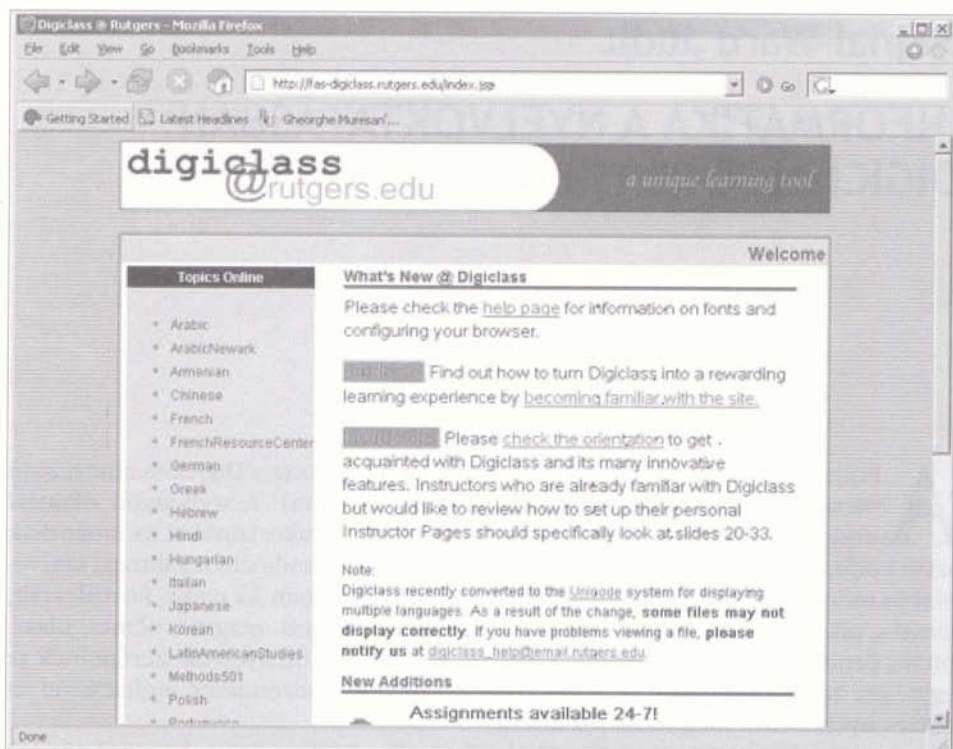
Hajnal-Ward Judit

INFORMATIKA A NYELVOKTATÁSBAN: DIGICLASS@RUTGERS

A Rutgers Egyetem az 1999/2000-es tanévben indította a Digiclass elnevezésű interaktív online nyelvoktató programját (1. ábra). A web-alapú oktatási rendszer autentikus nyelvi anyaggal, nyelvtani gyakorlatokkal és tanár-diák közti kommunikációs eszközeivel segíti a nyelvtanulást, miközben a kurzus szervezési és menedzselési feladatait is ellátja. Jelenleg, 2005-ben 22 nyelv, köztük arab, francia, görög, héber, hindu, japán, kínai, koreai, lengyel, magyar, német, olasz, orosz, örmény, portugál, spanyol, szuahéli, yoruba és zulu nyelvek szerepelnek az egységes arculatú oldalakon. A Digiclass a Unicode kódrendszer segítségével az összes nyelv betűit meg tudja jeleníteni.

A program két egyetemista ötletéből származik, akik francia nyelvi tanulmányaikat egészítették ki nyelvtani és kiejtési gyakorlatokkal (Lawrence 2004). A Rutgers Egyetem más virtuális oktatóprogramjaival ellentétben (WebCT, Blackboard, Ecompanion) az egyetemi fejlesztésű Digiclass elsősorban nyelvekre összpontosít. A weboldal minden egyetemi nyelvoktató számára hozzáférhető, a szervert üzemeltető és a programot fejlesztő Szakmódszertani Központ (Teaching Excellence Center) pedig biztosítja a továbbképzést az oktatók számára kiscsoportos, egyéni és online formában (Gigliotti 2004, Egyetemi 2002). A tananyagot az egyes nyelvekből maguk az oktatók készítik, és a nyelvi tanszék koordinátora tölti fel a szerverre. A magyar nyelv esetében mindkét feladat a lektorra hárul.

* Dr. Hajnal-Ward Judit, Rutgers Egyetem, USA, jhajnal@rci.rutgers.edu

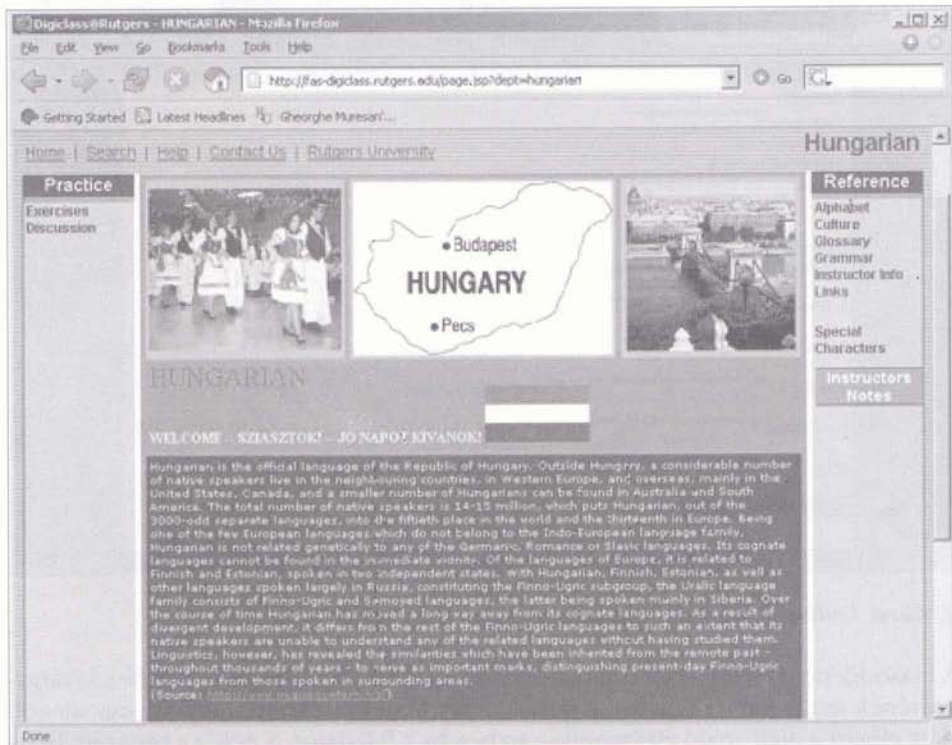

1. ábra. A Rutgers Egyetem Digiclass web-alapú nyelvoktatási rendszerének nyitó oldala

A választott nyelvre kattintva a diák a nyitó oldalon találja magát (2. ábra). Ez az oldal minden nyelvből egységes, a magyar lektornak annyi szerepe volt, hogy a Módszertani Központ munkatársa által választott, kétséges forrásból származó angol nyelvű szöveget (a magyar nyelv sumér eredetéről) a Debreceni Nyári Egyetem szövegére cseréltette. Az összes többi kulturális és nyelvoktató anyag a lektor munkája, és a Debreceni Nyári Egyetem *Hungarolingua* tankönyvsorozatának felhasználásával készült.

A baloldali keretben található Gyakorlás (Practice) két részre oszlik: nyelvtani, szövegértési és fogalmazási gyakorlatok (Exercises), amelyeket a nyelvtanár állít össze, és vitafórum (Discussion), amit ugyancsak a tanár moderál. A jobboldali keret virtuális információs központként és kézikönyvtárként működik, ahol a diákok a kurzusról, a tanár elérhetőségéről található információ mellett a magyar kiejtési rendszerrel (Alphabet), nyelvtani alapfogalmakkal (Glossary), nyelvtani szabályokkal (Grammar) ismerkedhetnek. A kulturális háttér (Culture) és a weboldalak gyűjteménye (Links) elsősorban Magyarországra, a magyar irodalomra, történelemre, szokásokra és egyéb érdekességekre összpontosít. A keret további forrásokkal bő-

víthető: audiovizuális tananyaggal, PowerPoint bemutatókkal, szöszedettel, valamint film- és hanganyaggal. Minden modul szabadon választható, az oktató maga állítja össze az adott kurzuson használni kívánt sorozatot (Atkinson 2004).

2. ábra. A Rutgers Egyetem Digiclass webalapú nyelvoktatási rendszerének magyar nyitó oldala

A gyakorlatokat a tanár az általa előre elkészített feladatsorból az adott kurzus szintjének megfelelően válogatja össze, időzíti és teszi hozzáférhetővé, így a kezdő csoport például nem láthatja a középhaladó feladatokat. A gyakorlat formája lehet kiegészítés, felsorolás-menü vagy feleletválasztás. A diák a Submit and Get Score gombra kattintva adja be a feladatot, és azonnali értékelést kap, ami önellenőrzésként vagy számonkérésként használható. A háttérben a nyelvtanár precíz munkája áll, aki előre meghatározza, hogy mi fogadható el jó válaszként, hogyan kezelje a program például az ékezetek hiányát. A HTML-formátum lehetővé teszi képek beillesztését is, ami kiválóan alkalmassá teszi szövegértési, képleírasi és hasonló típusú feladatok összállítására. Az első példa egy kezdőknek szánt névelő használati gyakorlatot mutat be (3. ábra). A mezőbe begépelte válaszokat a program azonnal értékeli, és 1-től 5-ig terjedő osztályzatot ad. A fejléctet kitöltve a tanár is értesül az eredményről. A diák a feladatlapot ki is nyomtathatja és magával viheti a tanórára.

The screenshot shows a web browser window displaying the 'digiclass@rutgers.edu' website. The page is titled 'Practice' and contains a form for an 'Optional' exercise. The form asks for the user's name, student ID, email address, and the professor's email address. Below the form, there are instructions in Hungarian: 'Supply the correct form of the definite article a or az.' followed by five numbered sentences with blank spaces for the definite article. At the bottom of the form are 'Submit and Get Score' and 'Clear' buttons. On the right side of the page, there is a 'Hungarian' section with a 'Reference' sidebar containing links for 'Alphabet', 'Culture', 'Grammar', 'Instructor Info', 'Links', 'Special Characters', and 'Instructors Notes'.

3. ábra. Online feladatlap: a magyar határozott névelők használata

A második példa feleletválasztós formában gyakoroltatja a személyes névmás tárgy-esetének használatát (4. ábra). A gördülőmenüből minden mondatban egy megoldást választ a diák, majd elektronikusan beadja a feladatot. A példa a program béta-tesztelése idejéből származik, és azt is szemlélteti, hogy az Unicode-rendszerre való áttérés előtt az ékezetes betűk megjelenítése még nem volt tökéletes, a hosszú ő-n hullámvonal jelent meg a két vessző helyett.

Digiclass@Rutgers - HUNGARIAN - Mozilla Firefox

File Edit View Go Bookmarks Tools Help

http://fas-digiclass.rutgers.edu/global/skeleton.jsp?page=/hungarian/exerciseObject

Getting Started Latest Headlines George Muresan...

Instructions:
Supply the correct forms of Direct Object Personal Pronouns (engem, téged, őt, minket, titeket, őket).

1. Szeretsz [choose one]?

2. Judit tanít [choose one] is?

3. Ferenczy [dropdown with options: choose one, őt, titeket, őket] a [choose one].

4. Mi nagyon szeretünk [choose one].

5. Szereted [choose one]?

Submit and Get Score Clear

Done

Special Characters
Instructors Notes

4. *ábra.* Online feladatlap: a személyes névmás tárgyesetének használata

A harmadik példa a *t*-végű igék felszólító módú alakjaira összpontosít, a diák a helyes válasz melletti gombra kattintva oldja meg a feladatot (5. ábra). Ebben a formában az is megoldható, hogy a program addig nem engedi a diákot tovább, amíg a helyes választ el nem találta. Az egyes feladatokhoz kapcsolódó nyelvtani anyag is elérhetővé tehető innen.

The screenshot shows a web browser window displaying the 'digiclass@rutgers.edu' website. The page is titled 'Hungarian' and features a 'Practice' section with an 'Optional' exercise. The exercise asks for user information (Name, Student ID, e-mail address, and professor's e-mail address) and provides instructions to supply the correct form of the imperative. Two example sentences are given with multiple-choice options for the imperative form.

digiclass@rutgers.edu *a unique learning tool*

Home | Search | Help | Contact Us | Rutgers University

Practice

Optional

Your Name:

Your Student ID:

Your e-mail address:

The professor's E-mail Address:

Instructions:
Supply the correct form of the imperative.

1. Attól Gyere és _____ egy kiscsi!

segítsen
 segíts
 segítsd

2. Kriszti és Terézi! Ma ti _____ el a vacsorát!

készítsétek
 készítsetek
 készíts

Reference

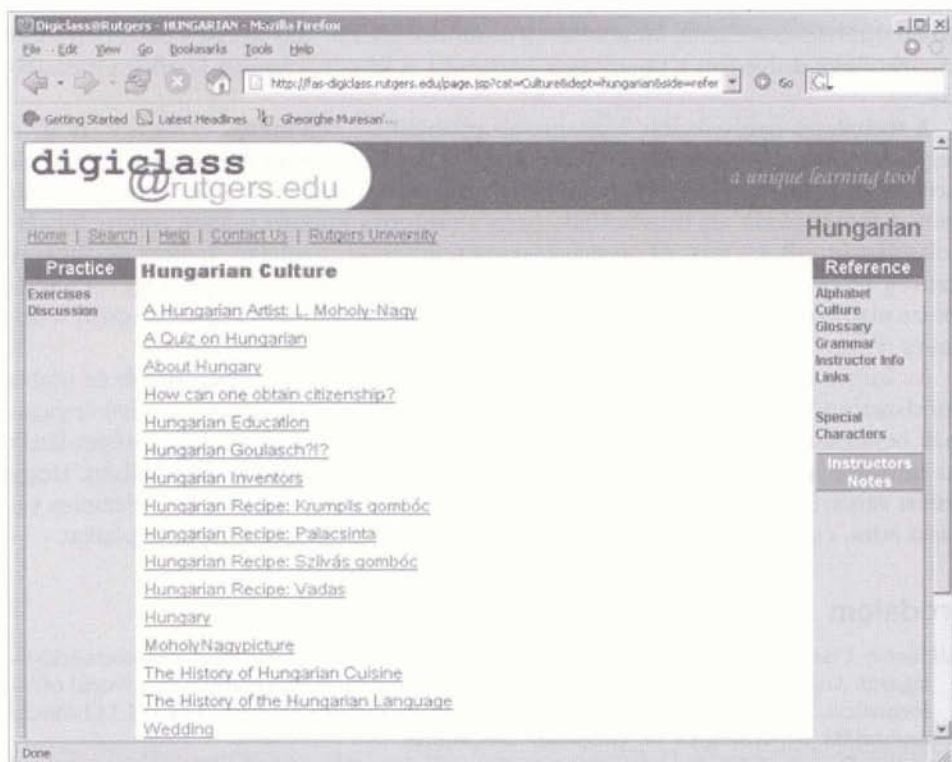
Alphabet
Culture
Glossary
Grammar
Instructor Info
Links

Special Characters

Instructors Notes

5. ábra. Online feladatlap: a t-végű igék felszólító módú alakjai

A magyar kulturális oldalak (6. ábra) részben diákok közreműködésével készültek angol vagy mindkét nyelven. A fordítástechnikai kurzus legjobban sikerült fordításai mellett, mint például a magyar oktatási rendszerről, a magyar állampolgárságról és a lakodalmi szokásokról szóló szövegek a *Hungarolingua 3* tankönyvből (Hlavacska et al. 1998), az egyéni tanterv alapján tanuló diákok legjobb alkotásai is felkerültek: ilyen például a Moholy-Nagy Lászlóról, magyar feltalálóról és Nobel-díjasokról, valamint a magyar konyha történetéről készült dolgozat, mindegyik angol nyelven.

6. ábra. A Rutgers Egyetem Digiclass weblapú nyelvoktatási rendszerének magyar kulturális oldalai

Az interaktív nyelvoktató anyag összeállítása rendkívül időigényes. Az előkészületek nagy részét a tanár a kurzus megkezdése előtt végzi, amivel viszont sok időt és fáradságot takaríthat meg a tanév folyamán. Hosszabb távon pedig mindenképpen nyereség egy tananyag-adatbank összeállítása, ezekből aztán később a csoport szintjének és érdeklődésének megfelelően válogathat a tanár (Ward–Agócs 2004).

A Digiclass egyik legnagyobb előnye, hogy könnyen használható portálként működik, ahol minden egy helyen található. Az oktató feltöltheti a tanmenetet, a fogadó órák időpontját és egyéb elérési módokat, részoktathatja a diákokat, hogy itt keressék az esetleges közleményeket és módosításokat, és közreadhatja az adott házi feladathoz használható elektronikus és egyéb források listáját. A diákok éjjel-nappal használhatják az oldalt, bárhol, ahol az internet elérhető, így a kollégiumi szobákból és a könyvtárból is.

A másik előnyös vonás, hogy a tanárnak nem kell bonyolult sablont készítenie a weboldal összeállításához. Mivel a formát készen kapja, több ideje marad arra, hogy a tartalomra összpontosítson. Egy újabb kurzus indításakor a meglévő anya-

gokat újrahasznosíthatja, kiegészítheti és módosíthatja. Más nyelvek esetében több tanárkolléga dolgozott a tananyagfejlesztésen, a kész anyagokat közösen használják.

A webalapú nyelvoktatás legnagyobb problémája véleményem szerint, hogy a legjobb potenciális tananyagfejlesztőknek, a tanároknak gyakran nem jut idejük arra, hogy megfelelő jártasságra tegyenek szert az informatikában és a technológiában. A fenti példák azt illusztrálják, hogy a tantermi kurzust milyen online feladatok egészíthetik ki: írás- és olvasáskészség fejlesztése, nyelvtan, hallott és olvasott szöveg értése, kiejtés, stb. Mindezekhez egy jól tervezett oldal segítségével mindössze alapfokú HTML, CGI- és JavaScript-ismeretekre van szükség, a hangsúly a tartalmi részen marad.

Az informatika és az internetalkalmazások fejlődése állandóan újabb és újabb módszertani kihívások elé állítja a nyelvtanárt is. A Digiclass magyar nyelvű anyagának bétatesztelőjeként és tananyagfejlesztőjeként rendkívül sok lehetőséget látok az online nyelvoktatási elemek a tantermi oktatásba történő beiktatásában. Hogy miért van szükség egyáltalán online tananyagra, arra talán nem is kell részletes választ adni, csak figyelni kell, mivel és hogyan töltik a diákok mindennapjaikat.

Irodalom

- Atkinson, Ursula 2004. Digiclass – Az idegen nyelvet tanuló diák kapcsolata az információ világával. Angol nyelven. Digiclass – Linking the foreign language student to a world of information, *Synergies FLE*, 2004. május. Elektronikus elérhetőség: http://111.111.111.free.fr/en/htm/08_01_synergies_fle_proposer_article.htm
- Gigliotti, Gary A. 2004. *Szaktudományi Központ Éves jelentése*. Angol nyelven. *Annual Report for AY 2003–2004*. Elektronikus elérhetőség: <http://cat.rutgers.edu/about/Annual2003-04final.pdf>.
- Egyetemi Szenátusi jelentés* 2002. Angol nyelven. State of the Campus Report: Rutgers, The State University of New Jersey, New Brunswick Campus, 2002. Elektronikus elérhetőség: <http://senate.rutgers.edu/nbcamp02.pdf>
- Hlavacska, Edit, Hoffmann, István, Laczkó, Tibor and Maticsák, Sándor 1998. *Hungarolingua 3*. Debrecen, Debreceni Nyári Egyetem.
- Lawrence, Francis L. 2004. *Előadás az Excelsior College Elnöki Fórumán*. Albany, NY. 2004. április 16. Angol nyelven. <http://presidentsforum.excelsior.edu/meetings/2004/>
- Ward, Judit Hajnal, Agócs László 2004. Language maintenance on the Internet. *Educational Media International*, 41: 27–31.